

VAL

la vulnerabilitat del sistema visual humà, Albert Gironès situa les experiències al límit entre prova empírica i fe, combinant recerca científica, pràctica artística i treball de camp per explorar la tensió entre la realitat percebuda i la captura visual.

A través d'alteracions del so, de traços directes sobre el cel·luloide i de moviments intencionats de càmera durant l'enregistrament, Albert Gironès cerca generar una imatge que només l'ull humà pot percebre. Mitjançant aquestes tècniques, l'artista trasllada a la imatge cinematogràfica una percepció que els mitjans tècnics, per si mateixos, no serien capaços de capturar, explorant així els límits entre l'experiència visual immediata i la reproducció material de la llum i el moviment.

Com un sol que dansa només per a qui el mira, «El miracle del Sol» d'Albert Gironès ens recorda que hi ha experiències que existeixen sempre entre el desig de veure i la impossibilitat de retenir-les. I és precisament en aquest límit —entre percepció i inexplicable, entre fe i tècnica— on es manifesta, potser, la veritable resplendor del que ens envolta.

Sergi Álvarez Riosalido

EL MIRACLE DEL SOL

ALBERT GIRONÈS
17.10 — 11.12.2025

Projecte: Albert Gironès
Curaduria Negre: Leticia Cano
Text de sala: Sergi Álvarez Riosalido
Disseny gràfic: Cris Argüelles
Composició sonora: Teresa w ·:·o:·° ° ·*
Barreja i masterització sonora: Martina Petric

Organitza: Negre i el Centre Cultural Les Cigarreres d'Alacant
Produeix: Centre Cultural Les Cigarreres d'Alacant, Consorci de Museus de la Comunitat Valenciana i la Regidoria de Cultura d'Alacant

Amb el suport de: Biennal d'Art Ezequiel Torroella, Creación Injuve, Goethe-Institut Barcelona, Hangar Barcelona, Kunststiftung BW, Sant Andreu Contemporani

Agraïments: Carme Prats, Crater-Lab, Montse Badia

Entre el moviment de la càmera i les esclatxes de la retina humana, sorgeix una imatge que desborda: un sol que també és una aparició, una llum que es fa manifest en llocs que demanen fe i preguntes. El sobrenatural ens reclama.

A la videoinstal·lació «El miracle del Sol» (2025), l'artista Albert Gironès ens porta a indrets carregats simbòlicament com son Fehrbach (Alemanya), Medjugorje (Bòsnia i Hercegovina) o Fàtima (Portugal). A tots tres ha tingut lloc el fenomen del miracle del sol en el marc d'unes aparicions marianes. El primer en ser registrat va ser el que va tenir lloc el 13 d'octubre de 1917 a Fàtima.

Segons testimonis, aquell dia es van poder reunir fins a 70.000 persones perquè unes nenes pastores havien anunciat que la Verge Maria realitzaria un signe visible. El que moltes persones van afirmar haver presenciat va ser que el sol semblava ballar al cel, girar sobre si mateix, emetre esclats de colors i descendir en ziga-zaga cap a la multitud, abans de tornar a la seva posició normal.

Algunes dades que poden servir per obrir preguntes sobre com la llum, des del cinema, va configurar imaginaris col·lectius a finals del segle XIX:

- El 28 de desembre de 1895 els germans Lumière fan la seva primera projecció pública de cinema a París, al Salon Indien del Grand Café.
- El 18 de juny de 1896 té lloc la primera projecció pública de cinema a Lisboa, al Real Colyseu da Rua da Palma, i entre aquell any i el següent, tindran lloc les primeres projeccions a altres ciutats del país.
- La primera pel·lícula de la història del cinema a Portugal s'enregistra el 1896 a Porto per Aurélio da Paz dos Reis, «Saída do Pessoal Operário da Fábrica Confiança».

Podríem llegir aquella fascinació col·lectiva per fenòmens lumínics com el miracle del sol en paral·lel a l'atracció que començava a despertar el cinema a Portugal però també a tota Europa?

Des del segle XVIII i XIX podem identificar una fascinació col·lectiva per fenòmens lumínics que havia estat alimentada per tecnologies de projecció del precinema com la llanterna màgica, el fenaquistoscopi o el zoòtrop. Aquestes primeres màquines òptiques convertien la llum en aparició i, en certa manera, quan a finals del segle XIX, el cinema sorgeix com a art i com a espectacle, es confirma aquesta capacitat d'una tecnologia que genera col·lectivament visions que barregen el meravellós amb allò real. No seria casual que els testimonis del miracle del sol descriuen fenòmens de llum amb paraules que també podrien servir per relatar una projecció: el sol que balla, que es projecta cap a la multitud, que inunda l'aire amb colors.

Potser el cinema i els miracles comparteixen la condició de ser dispositius de fe visual, capaços de convocar comunitats davant d'un esdeveniment lumínic que ultrapassa la percepció ordinària.

També a Fehrbach, un petit poble d'Alemanya, es reportaren durant la dècada de 1950 diverses aparicions marianes que atreien fidels de la regió. Els testimonis descrivien fenòmens de llum al cel amb colors i moviments aparentment inexplicables. Els relats locals sobre els fenòmens de Fehrbach reflecteixen tant la dimensió religiosa com la psicològica de les experiències de masses davant successos que semblen extraordinaris. A Medjugorje, les aparicions marianes van començar el 1981, quan un grup de joves afirmava veure la Verge Maria sobre el turó de Podbrdo. Els testimonis relataven llums inusuals, resplendors i visions que semblaven brollar del cel.

Albert Gironès va visitar cadascun d'aquests tres indrets per enregistrar en super 8 i 16 mm els fenòmens lumínics i les aparicions que s'hi relataven, però es va topa amb la limitació intrínseca de la tècnica: les càmeres no poden reproduir del tot la intensitat, el moviment ni la resplendor percebuda com a testimoni. Investigant aquests fenòmens com a anomalies perceptives, fruit tant de la limitació dels aparells fotogràfics com de